

Hanna
Ryti

w s o y

kaatuminen

**Hanna
Ryti
kaatuminen**

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ • HELSINKI

Ensimmäinen painos

© HANNA RYTI JA WSOY 2025

Werner Söderström Osakeyhtiö
Lönrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-951-0-51157-2

PAINETTU EU:SSA

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@wsoy.fi

Omistettu kaikille niille,
joille on annettu kannettavaksi
näköalattomuuden perintö.

I

Muistot kuin kellertyneet valokuvat. Pehmenneiden värien filteri, jonka läpi kaikki näyttää vakaalta. Äidin lakanaa mankeliin ohjaava käsi, isän pikeepaidan kaula-aukosta pilkistävä rintakarvoitus, isoisän pistolapio, jolla kaivetaan kuoppa perunamaahan. Pastellisävyiset vaatteet, pöyheät tukat, pyöräilijät ilman kypäriä. Putkitelevisiot, vhs-nauhurit, ruskeat lasimaljakot, tummasävyiset tiilitalot, nahkasohvat. Kaiken yllä jo kadonneiden lintulajien laulu.

Sitten katki kaikki se pehmeys. Vaalea punainen tummuu viininpunaiseksi ja vihreäksi. Paidat lyhenevät, farkkuhaalarit palaavat, käsilaukku vaihtuu vyölaukuun, aurinkolippa antennipipoon, nahkasohva saa rinnalleen säkkituolin. Korkeat kukkulat tupeerataan hiuksiin, topless-tarjoilijat ilmestyvät baareihin, huumoriräppi hyökyy radioaalloilla.

Useimmille on aika ennen ja jälkeen. Tulevaisuususkon alta paljastui huonosti hoidettu horjuva kivijalka, jolle oli perustettu aivan liikaa.

TALOUS

Ulkomaiset yrityslainat vapautuivat

Palveluyritykset saavat tästä kuusta alkaen hankkia pitkäaikaista ulkomaista lainaa. Näin mahdollistuu pääsy edullisemman koron luottomarkkinoille. Ulkomaanluottojen vapautus on Suomen Pankin suunnitelmallinen uudistus, joka tähtää pankkien säännöstellyn purkamiseen, kansainvälistymiseen ja kilpailun mahdollisuuksien lisäämiseen. Rahoituskustannukset kevenevät monella alalla, kun esimerkiksi kuljetusyritykset, rakentajat, leipomot ja maanviljelijät saavat nyt pitkäaikaista ulkomaista lainaa.

Pankkitarkastusvirasto vaatii sääntöjä

Pankkitarkastusvirasto painottaa, että rahoitustoimintaa pitää reguloida. Tarvitaan uudelleensääntelyä, jos halutaan pitää rahalaitokset turvallisina. Tällä hetkellä mikään laki ei säätele rahoitusyhtiöiden riskinottoa. Esimerkiksi vakuuksia, joita rahoittajat ottavat asiakkailtaan, ei ole säädelty.

Elokuu 1987

TALOUS

Kansantalousosasto suosittelee tiukkaa finanssipolitiikkaa

Valtionvarainministeriön kansantalousosasto vaa-tii finanssipolitiikan kiris-tämistä ja pankkisääte-lyn tiukentamista. Suomen Pankin nykyisiä välineitä kuten kassavarantotalle-

tuksia kansantalousosasto moittii hyödyttömiksi ja suosittelee pankkilakien voimaantulon nopeutta-mista. ”On edesvastuu-tonta, että pankkisek-tori lobbaa lakia vastaan”, nimettömänä pysyttelevä virkamies kommentoi.

KOTIMAA

Homoseksuaalit kehottivat homoseksuaalisuuteen

Homoseksuaalien mie-lenosoitukseen osallistu-neet kantoivat kylttiä, jossa kehoitettiin homoseksuaali-suuteen. Poliisi otti kyltin pois ja kuulustelee nämä kyltin pitäjät, jotka tie-ten tahtoen rikkoivat lakia. Selitykseksi lakia rikko-neet kertoivat, etteivät he ole tyytyväisiä Suomen seksuaalilakiin. Muissa länsimaissa on tieteelli-

seen tutkimukseen vedo-ten muutettu lainsäädäntöä avarampaan suuntaan. Suo-men laissa homoseksuaali-suus ei ole ollut rikos vuo-den 1971 jälkeen, mutta laissa on yhä kehotuskiel-tosäännös. Tämä säännös on homoaktiivien mukaan johtanut siihen, ettei homo-seksuaalisuudesta uskalleta jakaa asiallista tietoa. Laki eriarvoistaa homot myös siten, että suojaikärajat ovat korkeammat, homo-

seksuaalinen kanssakäyminen on sallittu vain 18-vuotiaille ja sitä vanhemmille.

**Moni käyttää yhä
ruumiillista kuritusta**

Lastensuojelun keskusliiton teettämästä haastattelututkimuksesta käy ilmi, että moni käyttää edelleen ruumiillista kuritusta kasvatukseen. Haastatelluista 25% myönsi joskus käyttävänsä luunappia, tukistusta tai kevyttä

läimäystä lapsen ojentamisessa. Jopa 40% haastatelluista piti ymmärrettävänä, että ruumiillista kuritusta joskus tarvitaan, jos lapsi on erityisen hankala. Kuitenkin 70% haastatelluista piti hyvänä, että lapsen lyöminen on laissa kielletty. Haastatteluista kävi myös ilmi, että henkisen väkivallan käyttämistä lapsiin ei mielletä samassa määrin väkivaltana.

Huhtikuu 1989

EME

Eme hyppi kuvitteellista ruutua asfaltilla. Oikea jalka, oikea jalka, molemmat jalat. Vasen jalka, vasen jalka, ympäri. Koulumatka kesti hyppimällä kauemmin mutta oli mukavampi niin. Koulun päässä hiekalla Eme ei hyppinyt eikä metsän läpi oikeasevalla polulla. Oikoreitillä kuului mennä puiden juuria pitkin ja poiketa katsomaan, näkyikö ojassa sammakon kutua. Vasta metsän jälkeen pikitiellä Eme alkoi hypähdellä.

Hyppimisinto loppui, kun Eme huomasi isän sinisen Ford Sierran autotallin luiskassa. Eme seisoj keskellä katua ja koetti kuvitella, mikä kotona odottaa. Auto oli merkki. Siitä tiesi, ettei ollut tavallista. Isän auton kuului olla pihassa vasta illalla. Aiemmin isä oli saanut pekkaspäiviä, niitä oli sanottu *pieniksi vapaiksi*. Silloin isä oli vienyt Emen ja veljen jätskille rantaan tai Essolle syömään berliininmunkit, joskus jopa tavarat taloon, jonka leluosastolta sai valita mitä halusi. Tällä kertaa ei ollut niin. Eme arvasi sen etukäteen. Auto nökötti paikoillaan, eikä ollut lähdössä iloiseen yllätykseen.

Eme tiesi sen tunnelmasta. Isän ja äidin lauseista, jotka päättyivät äkkinäisiin sähähdyksiin. Ilmaan unohtuneista kysymysmerkeistä ja otsille piirtyneistä huolen kurtuista. Käännytyistä selistä, joista saattoi lukea kieltoimerkin: älä tule tänne! Oli kuin perhettä olisi vaa­ninut jokin näkymätön vaara, ehkä jättiläishämähäkki, joka oli salaa punonut seittinsä kaikkialle taloon. Jotain hirvittävää sen täytyi olla. Se oli aikuisten välistä, sanojen takaista, jotain, mitä ei voinut selittää lapsille.

Eme toivoi, että hän olisi väärässä. Hän sulki silmänsä, pinnisti kaiken tahdonvoimansa ja keskittyi ajattelemaan Esson ravintolaa, jossa uppopaistorasvan kutsuvaan tuoksuun sekoittui tupakansavu.

Anna olla kiva yllätys, Eme lausui.

Vasta sitten Eme avasi oven. Hän heitti repun eteiseen, riisui takin naulakkoon ja hiipi läpi huoneitten. Kotona leijui pahaenteinen hiljaisuus. Eme ei uskaltanut huutaa isää, hiljaisuutta piti kunnioittaa. Ei voinut tietää, mitä huudolla rikkoisi.

Isä löytyi saunan eteisestä. Hän makasi lattialla kourassaan suuri tyhjä pullo. Eme tunnisti sen samanlaiseksi kuin joskus oli ostettu aikuisille juhannuksena. Kerran Eme oli löytänyt sellaisen pullon vaatehuoneesta, kun oli etsinyt sandaalejaan. Äiti oli ollut vihainen pullosta ja kaatanut juoman pois. Eme oli päätellyt, että se oli pilaantunutta. Ehkä isä oli nyt juonut vanhaksi men­nyttä juomaa ja siksi makasi matolla kuorsaamassa.

Yleensä isä joi piimää paitsi saunan jälkeen saunakaljan. Eme kävi isän viereen matolle, otti isän käsivarren tyynykseen ja toisen peitokseen ja köllötteli siinä. Tuntui turvalliselta. Tuntui siltä, että pienten päiväunien jälkeen kaiken voisi selvittää. Voisi ensin kuiskata vähän, sillä tavalla hiljaisuus väistyisi eikä mikään menisi rikki.

Isä heräsi ja laittoi välipalaa, mutta hiljaisuus jäi. Isä ei mennyt aamuisin töihin. Aamuista, päivistä ja illoista muodostui suuri ja raskas työstä vapaiden viikkojen ketju, joka painoi isän hartioita. Koulupäivien jälkeen Eme epäröi: pitäisikö kiirehtiä kotiin, jotta tietäisin nopeammin, mikä siellä odottaa, vai hidastella ruutuhyppelemällä, jotta ei tarvitsisi heti tietää. Vatsasta kouraisi viimeistään metsäpolulla.

Tiskipöydän pullokokoelmasta saattoi päätellä isän tunnelman. Jos oli yksi iso pullo, isä makasi sängyssä ja hönki väkevää hajua. Jos oli monta kaljapulloa, isä istui sohvassa ja ärisi. Eme ei enää mennyt isän viereen vaan hipsi ohi huomaamatta. Läksyt piti tehdä nopeasti, jotta pääsi pihalle leikkimään. Ulkona kaikki oli tavalista. Aurinko paistoi, naapurin pihalla oli kopissa kaksikania, Karoliina ja Vinski, ja keinussa sai kunnolliset vauhdit. Jos onnistui hyppäämään ruutua kolme kertaa peräkkäin astumatta yhdellekään viivalle, sai toivoa. Eme toivoi aina, että isä saisi mennä takaisin töihin. Sitten tulisi taas pieniä vapaita yhden ihan liian pitkän ja sitkeän vapaan tilalle.

Toive ei toteutunut. Päivät raahautuivat pimeään syksyyn, ne pitenivät, vettyivät ja kävivät painavammiksi, kunnes jäättyivät. Ikkunoissa oli kuuran tekemiä tähtiä. Keinut otettiin pois talveksi. Eme kiipesi puuhun ja katsoi sieltä taivasta. Hän köllötteli oksanhangassa pilvien tekemät patsaat seuranaan. Hän ajatteli kuvaama-
taidon tehtävää, jossa oli pitänyt piirtää Berliinin muurin murtuminen. Eme ei tiennyt, mikä oli Berliinin muuri, eikä luokkatovereista kovin moni muukaan. Opettaja oli selittänyt, että *ensin kommunistit rakensivat muurin, mutta nyt ihmiset olivat vihdoinkin vapaita ja iloisia, sillä muuri oli murtunut*. Eme ei tiennyt, mitä kommunistit olivat, eikä kovin moni muukaan. Opettaja kertoi, että kommunistit olivat vähän kuin vuorenpeikkoja, jotka pitivät koko ihmiskuntaa kauhun vallassa. Elviira oli väittänyt vastaan ja sanonut, että laulussa Lenin-setä hymyilee ja Lenin-setä on kommunisti. Opettaja oli käkenyt Elviiraa olemaan hiljaa ja korostanut, ettei seitsemänvuotiaan pidä uskoa kaikkiin satuihin. Eme oli oikeastaan jo unohtanut kaiken muun, vain ihmisten vapaus ja ilo olivat jääneet hänen mieleensä. Niin opettaja oli sanonut, *nyt ihmiset olivat vapaita ja iloisia*.

Iltaisin isä ja äiti riitelivät kuiskaamalla. Eme kuvitelti yhä olevansa puussa, pakkashuuruksa, poissa neljän seinän sisältä. Kuvitelma ei auttanut, keittiön myrkyllinen tunnelma kiemurteli ajatuksiin kuin käärme. Eme yritti vastustaa käärmettä, hän toisti mielessään

isän lohduttavaa lausetta *toisinaan aikuiset riitelevät*. Niin isä oli monesti sanonut aiemmin. *Toisinaan riidel-
lään, sitten taas sovitaan*. Enää isä ei käyttänyt lohtulau-
seita, isä ei ylipäästään juuri puhunut. Hän oli ainoas-
taan väsynyt. Jättiläishämähäkin leuat louskasivat, kun
se pääsi yhä lähemmäs saalistaan, verkko kietoutui
kireämmälle. Toisinaan Eme näki väläyksen hämähä-
kistä eteisen hämärässä nurkassa.

Lopulta isä möi Fordinsa polkuhintaan. Eme ei uskal-
tanut kysyä, mitä se tarkoitti, sillä äiti ja isä olivat vihai-
sia. Sanasta tulivat mieleen polkuautot, jollaisia he oli-
vat kokeilleet Puuhamaassa. Pikkuveli tiedusteli, millä
he sitten menisivät paikkoihin ja äiti vastasi, ettei min-
nekään enää mentäisi.

Kaikki kaatui, isä mutisi.

Pikkuveljeä itketti. Eme keksi, että oli nähnyt met-
sänlaidassa pupun, vaikkei oikeasti ollut. Veli unohti
itkunsä ja he menivät katsomaan, näkyisikö pupua.
Keittiössä isä ja äiti riitelivät taas. Eme yritti peittää
pikkuveljen korvat. Pikkuveljeä alkoi kutittaa ja sitten
kikatuttaa. He kaatuivat sohvalle painimaan. Pikkuveli
huitaisi Emeä tyynyllä ja Eme iski takaisin. Oli ihana
hurmoshetki, hämähäkkitunnelma unohtui kiljumi-
seen ja nauruun. Äiti raivostui:

*Nyt loppuu se riehuminen! On semmoset ajat, ettei
yhtään mitään ylimäärästä. Ihan tarpeeksi siinä, että
saadaan ruokaa pöytään.*

Äidin puhe veti vakavaksi. Eme muisti uutisissa näkemänsä langanlaihat lapset, joiden silmissä oli kärpäsiä. Ehkä heistäkin oli tulossa sellaisia, nälästä heikkoja. Se oli kenties väistämätöntä, koska äiti ei koskaan ollut puhunut niin kuin nyt. Ennen äiti oli puuhastellut keittiössä, kuunnellut radiota ja laulanut mukana. Isä oli puhunut äidinkin puolesta, hassutellut ja vitsailut, varsinkin aamuisin, että aamupuuro menisi hyvän-tuuliseen massuun. Isä oli väittänyt, että puuro sulaa paremmin, kun massu on hyvällä tuulella. Se oli naurattanut äitiäkin.

Fordin jälkeen lähti isä. Eme tuli koulusta ja talo oli tyhjä. Kirjahyllystä puuttui esineitä, eteisestä takki ja sohvalta isä. Asiasta ei puhuttu. Äiti sanoi ainoastaan, että *näin on parempi ja kyllä me pärjätään*, eikä se ollut lohdutusta vaan sääntö, jota piti noudattaa. Äidin säännöissä kaikkien piti olla reippaita: *Ei voi mitään, tämmöstä tämä on, leuka ylös ja eteenpäin*.

Lopulta äiti, Eme ja pikkuvelikin lähtivät. Reippaus ei riittänyt, koti piti myydä. *Silti jäi saatanasti lainaa*, äiti sanoi. Uudessa kodissa Eme yritti olla näkymätön. Hän meni aina siihen huoneeseen, missä äiti ei ollut, hiippaili vessaan ja söi ilman, että haarukka kolahti lautaseen. Äiti oli viritetty pommi, joka saattoi räjähtää pienestäkin häiriöstä. Äiti teki aamuvuoroa ja päivävuoroa ja iltavuoroa. *Nyt vaan pitää pärjätä*, äiti sanoi. *Ei auta itku markkinoilla*, äiti sanoi ja lähti yövuoroonkin. Eme ja pikkuveli eivät väittäneet vastaan eivätkä itkeneet, kun kielletty kerran oli. He söivät iltapalaa, pesivät hampaat ja menivät vieretysten nukkumaan.

Äiti kutsui heitä *muksuiksi*. Kun äiti oli ärtynyt tai pettynyt, hän sanoi *saatanan muksut ja jumalauta, kun kaikki pitää täällä itse hoitaa*. Yleensä äidin harmi unohtui nukkumaanmenoon mennessä, ja hän peitteli Emen ja pikkuveljen. Silloin hän sanoi *äidin muksut*. Sanat lämmittivät ja peittokin, jonka äiti laittoi tiiviisti joka puolelta. Siihen oli hyvä nukahtaa. Useimmiten äiti kuitenkin oli töissä. Töitä oli tehtävä, kun niitä kerran oli. Jos kieltäytyi yhdestä työvuorosta, joku muu saattoi varastaa kaikki vuorot.

Hyvin te pärjätte, äiti sanoi ovelta ja lähti yötyöhön. Kun pikkuveli nukahti, Eme palasi valvomaan. Hän kietoi peiton ympärilleen ja hipsi pimeässä sohvalle. Siitä näki koko olohuoneen, keittiön ja eteisen. Selkänöja oli kiinni seinässä, kukaan ei voinut tehdä yllätyshyökkäystä. Kun ei sytyttänyt valoja, näki ulos ikkunoista eikä päinvastoin. Enää Eme ei kuvitellut jättiläishämähäkkiä hirviöleukoineen. Hän pelkäsi namusetiä, kidnappaajia ja muita murhanhimoisia, joilla äiti oli pelotellut. Nämä kamalat kiduttajat vaanivat ulko-oven takana ja hyökkäisivät heti, jos lapsi eksyisi lähellekään ovea. Ovea ei saanut avata eikä vieraille jutella. Eme istui liikkumatta ja vartioi ulkomaailmaa. Hän oli vastuussa pikkuveljestä. Ja itsestäänkin.

Jos mitään arveluttavaa ei näkynyt eikä kuulunut, Eme uskalsi katsoa elokuvan. Kirjahyllyssä oli televisiosta nauhoitettuja suosikkeja: Terminator, Karate Kid,

Rambo, Robocop, Rocky, Conan barbaari, Poliisiopisto, Mies ja alaston ase, Top Gun, Die Hard. Videonauhuri surisi tavallisesti, kun se imaisi vhs-kasetin sisuksiinsa. Surina pyyhki pois pelon ja pärjäämispakon. Isä ei onneksi ollut vienyt nauhuria, vaikka se oli isän kaverin Väkän lahjoittama.

Jokaisessa elokuvassa oli joku hyvä, joka voitti pahan. Hyvällä oli ase tai hauis, jota käyttämällä paha vihollinen vaiennettiin iäksi. Tarinoiden kulku miellytti Emeä. Hän tunsi helpottavaa tyydytystä, kun tappajakyborgi tuhoutui puristimessa, kun Karate Kid peittosi kiusaajansa, ja kun Conan barbaari tuhosi kokonaisen kultin. Eme ei ehkä ymmärtänyt ihan kaikkia yksityiskohtia, mutta sen hän ymmärsi, että se voittaa, jolla on enemmän voimaa. Hyviksillä oli lopulta aina paremmat pyssyt ja isommat lihakset. *Siitäs sait paskiainen* oli ihana lause. Paskiaiset kuolivat, eivätkä enää koskaan häirinneet hyvien ihmisten elämää. Emekin olisi halunnut nyrkin, jolla pasauttaa paha pirstaleiksi ja palauttaa maailma sellaiseksi kuin se oli silloin, kun vielä oli pieniä vapaita. Toive tuntui mahdolliselta, olihan elokuvassakin tapahtunut ihmeitä.

Kun Eme palasi pikkuveljen viereen, toiveikkuus katosi. Oli kolahduksia, narahduksia ja ohi ajavien autojen valokiiloja. Eme ei osannut olla reipas, niin kuin äiti olisi halunnut. Häntä pelotti yö ilman aikuista. Hän oli surkea, tyhmä ja säälettävä. Vaikka äiti sanoi tuhat

kertaa, että kyllä tässä pärjätään, se ei muuttanut asiaa. Hän ei pärjännyt, hän vain esitti pärjäävänsä. Eme kelasi mielessään elokuvia. Hän ajatteli suudelmia, joita sankarit vaihtoivat rakastettujensa kanssa. Hän ajatteli rakastettuja, jotka kaikki tarvitsivat sankarin suojelua, eivät pärjänneet itse. Hän olisi halunnut olla rakastettu, jota suojeltiin ja jonka ei tarvinnut selviytyä yksinään.

Äiti ei jäänyt pois töistä edes, kun Eme oli kipeänä. Yhtenä aamuna kuume kipusi kolmeenkymmeneen-yhdeksään, mutta äiti vain huikkasi ovelta, että juo paljon vettä ja lähti. Jalkeille päästyään Eme soitti äidin työpaikalle. Äitiä ärsytti, ettei Eme muka pystynyt olemaan yksin kotona, iso tyttö.

Ihan hyvin sä olet siellä öisinkin selvinnyt.

Äiti ei tiennyt valvotuista öistä, eikä niistä puhuttu nytkään. Äiti oli kieltänyt soittamasta töihin, jos ei ollut hengenvaaraa. Emen mielestä kuume oli riittävä syy puheluun, hän oli kipeä eikä pystynyt pinnistelemaan, hän ei halunnut olla itsekseen. Äiti ei ymmärtänyt yhtään.

Juot vettä ja syöt jääkaapista keittoa.

Emeä ei pelottanut kotona oleminen päiväsaikaan mutta kuoleminen pelotti. Hän pelkäsi tukehtuvansa tai menettävänsä tajuntansa tai valkuaisaineittensa hyytyvän kuumeessa. Eme oli kuullut, että liian korkeassa lämpötilassa ihminen kivettyisi kuin keitetty kananmuna. Eme aneli äitiä kotiin. Äiti löi luurin kiinni ja soitti isälle.

Eme ei ollut tiennyt, että äidillä oli isän numero. Eme ei ollut tiennyt edes, että isällä oli puhelin. Kun Eme oli kysynyt isästä, äiti oli vastannut, että isällä on kaikki hyvin mutta ei niin hyvin, että hänet kannattaisi kutsua kylään.

Aikuinen mies järjestää itse asiat, kun on siihen valmis.

Eme ei ollut ymmärtänyt äidin vastausta kokonaan, mutta sen hän oli käsittänyt, että piti jaksaa odottaa. Nyt isä soitti ovikelloa ja halasi kuin ei olisi koskaan lähtenytkään. Isä oli saanut töitä. Autoon ei silti ollut varaa.

Sitä paitsi pyörää saa ajella pienessä maistissa, isä vit-saili ja pyysi Emeä nousemaan tarakalle.

Lapsi työmaalla ei ollut isälle ongelma. Eme kääriytyi remontoitavan talon vintistä löytyneeseen vilttiin ja nuokkui pölyisellä lattialla.

Sinä se ootkin paras apuri, mitä mulla on ollut, isä sanoi ruokatunnilla ja haki grilliltä syötävää.

Kuume värisytti viltistä huolimatta, mutta liha-piirakka oli lämmin ja ihanan rasvainen. Isä pilkkoi piirakan sisään suolakurkkuja ja ruiskautti päälle ket-suppia.

Harri Holkerikin olis kateellinen tästä annoksesta.

Isä hymyili, kippisti kahvilla ja lisäsi vielä virnistäen:
Minä syön nyt lihapiirakkaa.

Kun oli syöty, isä taitteli takkinsa Emelle tyynyksi.

Tämähän sujuu hyvin.

Isän lauseet tuntuivat turvallisilta kuin hyvän mielen massuun menevä puuro. Lauseet tarkoittivat, ettei Emen tarvinnut huolehtia mistään. Isä piti silmällä Emen unta.

Kun isä palautti Emen kotiin, hän sanoi, että remontti oli pimeä, mikä tarkoitti, että se oli salaisuus. Siitä ei kannattanut muille puhella. Eme ei ollut koskaan aiemmin kuullut salaisesta remontista mutta piti mielihyvin salaisuuden, sillä se oli yhteinen isän kanssa.

**Muistot kuin kellertyneet valokuvat.
Pehmenneiden värien filtteri, jonka läpi kaikki
näyttää vakaalta.
Äidin lakanaa mankeliin ohjaava käsi,
pastellisävyiset vaatteet,
pöyheät tukat.
Putkitelevisiot,
vhs-nauhurit,
nahkasohvat.
Kaiken yllä jo kadonneiden lintulajien laulu.**

Sitten katki kaikki se pehmeys.

—

Hanna Rytin piinaavan tarkkanäköinen
romaani tarkastelee 1990-luvun laman jättämiä jälkiä
kolmen elämänpolun kautta. Vaivihkaa irralliset
kohtalot kietoutuvat yhteen kuin moneen kertaan
solmulle sidotut langat.

	 9 789510 511572	
www.wsoy.fi	84.2	ISBN 978-951-0-51157-2